

A Győri Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda (...) által képviselt **felperes neve (...)** **felperesnek** a dr. Moskola Csaba ügyvéd (fél címe 2) által képviselt **... alperes** ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indult perében a Győri Törvényszék 2019. május 8. napján kelt 11.G.20.081/2019/8. számú ítéletével szemben a felperes által 9. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - megtartott tárgyalás alapján - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Köteles a felperes megfizetni az államnak az illetékügyben eljáró hatóság felhívására 85.400,- (azaz nyolcvanötezer-négyszáz) Ft feljegyzett fellebbezési illetéket, az alperesnek pedig 15 napon belül 63.500,- (azaz hatvanháromezer-ötszáz) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az irányadó tényállás szerint a felperes gépjármű vásárláshoz hitelt kívánt igénybe venni. Az alperes jogelődjével ennek érdekében 2008. szeptember 10. napján kölcsönszerződést kötött. A szerződésben kikötött kölcsönösszeg 2.590.000 Ft volt, a devizanem: CHF. A törlesztő részletek száma 120 volt azzal, hogy fix törlesztésű deviza kölcsön esetén ez utóbbi változhat. A teljes hiteldíj mutató 10,75%, míg az ügyleti kamat 9,49%. A kölcsönszerződés IV.3. pontja értelmében az adós a szerződés aláírásával tudomásul veszi a hitelező alábbi figyelemfelhívó tájékoztatását:

A forinttól eltérő devizanemben történő kölcsönfelvétel előre pontosan nem becsülhető devizaárfolyam és kamatkockázat tudatos felvállalását jeleni a kölcsön devizanemétől függően a kölcsön teljes, vagy adott esetben részleges futamidejére vonatkozóan. Erre tekintettel a hitelező a jelen szerződéssel kapcsolatban az alábbi, piac által indukált kockázatokra hívja fel az adós figyelmét: a kölcsön futamideje alatt árfolyam elmozdulások a nemzetközi pénzpiacok és a forint piaci helyzete változásától függően bármikor, előre meg nem becsülhető gyakorisággal, irányban és mértékben következhetnek be. Az árfolyamváltozás hatására változhat, kedvezőtlen esetben akár jelentős mértékben megnövekedhet mind a tőketartozás, mind a törlesztő részlet forintban számított összege, illetve fix törlesztésű devizaalapú kölcsön esetén a kölcsön futamideje. További kockázatot jelen változó kamatozású konstrukciók esetében, hogy a deviza árfolyamváltozástól függetlenül, a kölcsön devizanemére irányadó nemzetközi pénzpiaci kamatok is változhatnak és a változás a forintkamatok változásával ellentétes irányú is lehet.

A kikötés értelmében kedvezőtlen irányú kamatváltozás az árfolyam változatlansága esetén önmagában is növelheti a törlesztőrészletek összegét, illetve fix törlesztésű deviza alapú kölcsön esetén a kölcsön futamidejét, ugyanakkor az árfolyam és a kamat bármilyen irányú változása akár együttesen is bekövetkezik, ami kedvezőtlen esetben a Ft-ban számított adósságterhek kumulatív növekedését eredményezheti.

A kölcsönszerződés mellékletét képező általános szerződési feltétel III. pontja a definíciókat, illetőleg a törlesztő részletek számítási módját tartalmazza.

III.1. Definíciók

III.1.2. Változó törlesztésű deviza alapú kölcsönre vonatkozó definíciók

Ügyleti kamat: A kölcsönszerződésben meghatározott kamat, amelyet az Adós a tőke részen felül köteles megfizetni a fizetési értesítő alapján a Hitelezőnek. Az ügyleti kamat alapkamat részből és változó kamatrészből áll.

Alapkamatrész: Az Induló Irányadó kamatláb és kamatfelár alapján meghatározott, a kölcsönszerződés megkötésekor rögzített összegű kamatrész.

Változó kamatrész: Irányadó kamatláb változásához kötött kamatrész + a kölcsön alapjául szolgáló deviza forinthez viszonyított árfolyamváltozásához kötött kamatrész + az előző részlet továbbvitt kamata + forint kamat. Az ügyleti kamat, valamint az ügyleti kamatláb mértéke nem lehet kisebb, mint nulla. A változó kamatrész összege az első törlesztési esedékesség esetén 0 Ft.

Továbbvitt kamat: Amennyiben az Ügyleti kamat számított értéke kisebb, mint nulla, az Ügyleti kamat negatív összege. A Továbbvitt kamat összege a következő esedékesség(ek)kor legfeljebb a felszámított pozitív Ügyleti kamat erejéig figyelembevételre kerül.

Számítási módok: Felek megállapodnak abban, hogy a jelen Általános Szerződési Feltételekben megjelölt tételeket a III.2.1. pontban foglaltak alapján számítják ki.

III.1.3. Fix törlesztésű deviza alapú kölcsönre vonatkozó definíciók

Ügyleti kamat: A kölcsönszerződésben meghatározott kamat, amelyet az Adós a tőke részen felül köteles megfizetni a fizetési értesítő alapján a Hitelezőnek. Az ügyleti kamat csak az alapkamatot tartalmazza, a futamidő végén kiterhelésre kerülő változó kamatot nem.

Alap kamatrész: Az induló Irányadó kamatláb és a kamatfelár alapján meghatározott, a kölcsönszerződés megkötésekor rögzített összegű kamatrész.

Változó kamatrész: Irányadó kamatláb változásához külön kamatrész + Forint és a kölcsön alapjául szolgáló deviza árfolyamváltozásához kötött kamatrész + az előző részlet továbbvitt kamata + Forint kamat. A futamidő alatt felhalmozódott változó kamat a kölcsönszerződésben meghatározott futamidő végén kerül kiterhelésre. Az ügyleti kamat, valamint az ügyleti kamatláb mértéke nem lehet kisebb, mint nulla. A változó kamatrész összege az első törlesztési esedékesség esetén 0 Ft.

Továbbított kamat: Az egyes időszaki törlesztések alapján kiszámított változó kamatrészek Forint kamatláb alapján számított kamatokkal növelt összege. A továbbvitt kamat teljes összege az eredeti futamidő lejártá után kerül érvényesítésre, mindaddig, amíg a továbbvitt kamat összege el nem éri a folyósított kölcsöntőke 15 százalékát.

Fix devizás korrekció: A szerződés eredeti futamidejének lejáratát követően az utolsó törlesztő részlet megfizetését figyelembe véve fennálló továbbvitt kamat, az utolsó törlesztő részlethez kapcsolódó Változó kamatrész, és az ezen tételekre a Forint kamatlábbal felszámított kamat összege.

Az általános szerződési feltétel III.2. pontja a havi részlet meghatározásához szükséges képleteket tartalmazza.

Az általános szerződési feltétel III.7.2. pontja rögzíti, még hogy fixtörlesztésű devizaalapú kölcsön esetén az adós hogyan viseli a kölcsön alapjául szolgáló deviza árfolyamváltozásából, illetőleg az irányadó kamatláb változásából fakadó kockázatot, azonban az ezekből származó fizetési különbözet nem a törlesztő részletekben kerül elszámolásra, hanem a kölcsönszerződés futamidejének végén.

A felperes módosított keresetében - a jogügylet kockázatainak fogyasztóra telepítése körében - a kölcsönszerződés I.5. pontja (devizanem: CHF), a IV.3. pontja (árfolyamkockázati tájékoztató), valamint az általános szerződési feltétel III.7.2. pontja érvénytelenségére hivatkozással a szerződés érvénytelenségének a megállapítását, az érvénytelen szerződés akként való hatályossá nyilvánítását kérte, hogy az általa fizetendő tartozás 1.067.383,- Ft.

Hivatkozott a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdése és r.Ptk. 209. § (1) és (4) bekezdése rendelkezéseire. Azzal érvelt, hogy a r.Ptk. 209. § (4) bekezdése alapján nem világos, nem érthető szerződési feltétel a CHF alapú rendelkezés, ebből számára nem derül ki, hogy kizárólag őt terheli a devizaárfolyam változásából (emelkedéséből) fakadó minden teher.

A szerződés megkötésekor nem hívták fel figyelmét a kockázatokra és annak hatását sem ismertették a törlesztő részletre. Az árfolyamkockázat viselése nem világos, nem felismerhető, egyebekben az alperesi ügyintézőtől semmiféle tájékoztatást nem kapott az árfolyamváltozás várható alakulásáról, maximális mértékéről. A támadott szerződés kockázatfeltáró nyilatkozatot nem tartalmaz, így a devizára vonatkozó szerződési feltételek tisztességtelensége állapítható meg, mert azok nem felelnek meg a jogszabályi előírásoknak.

Tisztességtelen az alperes árfolyamváltozásra vonatkozó tájékoztatása, mert abból nem derül ki, hogy kamatként fogja a kölcsöntőke után felszámítani az árfolyam emelkedését.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Ellenkérelmében előadta: a tájékoztatási kötelezettség megsértéséhez (nem, vagy nem a jogszabályoknak megfelelő teljesítéséhez) sem a Ptk., sem Hpt. a semmiség jogkövetkezményét nem fűzi, így maga a megkötött szerződés emiatt jogszabályba nem ütközik. A peres felek devizaalapú kölcsönszerződést kötöttek, a szerződés kikötései meghatározásai egyértelműek, azok az átlagos fogyasztó számára érthető, világos rendelkezések. Az alperes a szerződés rendelkezései szerint forint összegben folyósított, az elszámolás pedig a szerződés alapjául szolgáló deviza (svájci frank) irányadó kamatához és árfolyamához volt kötött. A szerződés pontosan és részletesen tartalmazza a forint egyenérték számítását.

Az egyedi kölcsönszerződés IV.3. pontja megfelel a világos és érthető megfogalmazás kritériumának, az átláthatóság elvének. Az adott tájékoztatás pedig alkalmas volt arra, hogy a felperes a kockázatok ismeretében, annak gazdasági következményeit megértve döntsön a szerződés megkötésekor.

A változó kamat - annak fogalma alapján - olyan változó tételektől függ, melyek változása, illetőleg a változás mértéke előre nem meghatározható, adott esetben pedig a változás mértéke 0 Ft, vagy negatív előjelű. A változó kamat meghatározása a változó tényezőknek köszönhetően fogalmilag kizárt, ugyanakkor ez a tény nem eredményezheti azt, hogy az alperes olyan kamattételeket terhelte volna ki a felperes felé, amelyben nem állapodtak meg, illetőleg nem eredményezheti a szerződés érvénytelenségét. A változó kamat összege ugyanis a szerződés rendelkezései alapján pontosan meghatározható.

Kiemelte az alperes, nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely a szerződéskötés időpontjában tiltotta volna azt, hogy az árfolyam-különbözet mértéke a kamatba kerüljön érvényesítésre. A peres felek az ÁSZF III.1.2., III.2.1., III.1.3. és III.2.2. pontjaiban meghatározták a kamat tartalmát, a számítás során figyelembe veendő fogalmakat, valamint a kamatszámítás módját.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 127.000 Ft perköltséget, az államnak pedig külön felhívásra 64.000 Ft feljegyzett eljárási illetéket.

Határozata indoklásában - a Hpt. 203. § (4), (5) bekezdésére, valamint a Ptk. 209. § (4) bekezdésére utalással - kiemelte, hogy kockázatfeltáró nyilatkozatot az alperes nem készített. Ez azonban a szerződés érvénytelenségét nem eredményezi, ebben az esetben a szerződés egyes pontjai vizsgálata

alapján kell állást foglalni abban a kérdésben, hogy az alperes az árfolyamkockázatról a felperest megfelelően tájékoztatta-e.

A Kúria 2/2014. PJE. Határozat 1. pontja értelmében a devizaalapú fogyasztási kölcsönszerződés azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot - a kedvezőbb kamatmérték ellenében - korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek tisztességtelensége főszabályként nem vizsgálható. E rendelkezés tisztességtelensége csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, észszerű figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó (a továbbiakban: fogyasztó) számára annak tartalma a szerződéskötéskor - figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is - nem volt világos, nem volt érthető. A pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen, vagy teljesen érvénytelen.

Ha a szerződés szövegéből és a pénzügyi intézmény által nyújtott szolgáltatásból egyértelműen felismerhető volt az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli és hogy az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, a vizsgálat kikötés tisztességtelenségét a Ptk. 209. § (5) bekezdésében foglaltakra tekintettel nem lehet megállapítani.

A törvényszék kiemelte, hogy a az árfolyamkockázat valós tartalmára vonatkozó konkrét és egyedi tájékoztatás megtörténtét és tartalmát a pénzügyi intézménynek kell bizonyítani, ezzel szemben a fogyasztót terheli annak bizonyítása, hogy a tájékoztatást nem kapta meg, annak tartalma eltér a nyilatkozatban foglaltaktól, illetve a kiegészítő tájékoztatásra tekintettel alappal gondolhatta úgy, hogy az általa viselendő árfolyamkockázat nem valós, annak nincs reális valószínűsége, vagy az bizonyos mértékben korlátozott.

Értékelte, hogy a felperes személyesen úgy nyilatkozott, tisztában volt, hogy devizaalapú kölcsönszerződést vesz igénybe, a szerződést az aláírása előtt alaposan átolvasta.

A törvényszék tanú tanúvallomására figyelemmel megállapította, hogy a felperes - bár ilyenre hivatkozott, de - az írásbeli szerződésben foglaltaktól eltérő szóbeli tájékoztatást bizonyítani nem tudott.

Erre tekintettel a bíróság az írásban megkötött szerződésben foglalt tájékoztatást vizsgálta és megállapította, hogy az megfelelő eligazítást nyújtott. A IV.3. pont rögzíti, hogy az árfolyamváltozás hatására változhat, kedvezőtlen esetben akár jelentős mértékben megnövekedhet mind a tőketartozás, mind a törlesztő részletek forintban számított összege, illetve fix törlesztésű devizaalapú kölcsön esetén a kölcsön futamideje. Az általános szerződési feltétel 3.7.2. pontja pedig nem hagy kétséget afelől, hogy az árfolyamváltozásból, illetőleg az irányadó kamatlábváltozásból fakadó kockázatot a fogyasztónak kell viselni.

Az általános szerződési feltétel III. pontja a definíciókat, illetőleg az egyes törlesztő részletek kiszámításának módját tartalmazza. A pénzügyi ismeretekkel nem rendelkező ember számára a képletek, illetőleg a definíciók értelmezése adott esetben nehézségeket okoz, de ebből az nem következik, hogy a szerződésben közölt megfogalmazás és képletek érthetetlenek lennének. Az, hogy a törlesztő részletek számításához az alperes képletet alkalmazott, nem teszi a szerződést tisztességtelenné.

A változó kamat pedig olyan változó tételektől függ, melyek változása, illetőleg a változás mértéke előre nem meghatározható.

Utalt arra, hogy a 6/2013. PJE szerint a tájékoztatási kötelezettség nem terjedhet ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, a kockázat reális voltára,

valószínűségére. Az egyedi kölcsönszerződés IV.3. pontjában, illetőleg az általános szerződési feltétel III. pontjában foglalt tájékoztatásból kitűnik, hogy az árfolyamváltozásnak nincsen felső határa, továbbá, hogy az a fogyasztót terheli, a rendelkezések érhető és világos tájékoztatást nyújtottak.

A felperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet keresete szerinti megváltoztatását, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését kérte.

Kifejtette, hogy a törvényszék a Pp. 3. §, a 164. §, a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdése és 213. § (1) bekezdés c./ pontja, a 2014. évi XXXVIII. törvény 4. §-a, a 2008/48 EKG irányelv, a Ptk. 205. § (3) bekezdés, a Ptk. 205/C. §. §, a Ptk. 209. § (1) és (4) bekezdése, a C-51/2017 EUB döntés, valamint a 2/2014 PJE 3. pontja, továbbá az Alaptörvény R cikk (2) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése megsértésével hozta meg határozatát.

A Pp. 213. § (1) bekezdése körében kifogásolta, hogy a törvényszék nem bírálta el a kereseti kérelmeket és azok mellőzését sem indokolta. Nem állapítható meg, hogy a keresetet azért utasította el, mert nem vizsgálható a kikötés tisztességtelensége, vagy egyszerűen csak elmulasztotta elbírálni a megjelölt kereseti kérelmeket.

A törvényszéknek azt kellett volna megvizsgálni, hogy a szerződés összes feltételéből megállapítható-e, hogy árfolyamkülönbözet megfizetésére folyamatosan emelkedő ún. változó kamat jogcímén a felperes köteles-e. Követelheti-e az árfolyamkockázatra vonatkozó kikötés alapján az alperes az ún. változó kamat jogcímén az árfolyam-különbözet megfizetésének a teljesítését annak ellenére, hogy a négyféle kamat gyűjtőfogalomként megfogalmazott továbbvitt kamatnak az éves százalékos mértékét a szerződés nem tünteti fel.

A szerződésben feltüntetett ügyleti alapkamaton túl az ÁSZF további négyféle ún. változó kamatot is felszámított, amelyre nem terjedt ki a felek megállapodása. A kereset ennek a változó kamat részeként kiterhelt bújtatott árfolyam-különbözetnek a tisztességtelen felszámításán alapszik. Az alperes nem minősítheti kamatnak az árfolyam emelkedést és nem terhelheti ki kamatként az objektív, külső tényezőtől függő árfolyamváltozást.

A felperes kifogásolta, hogy indítványa ellenére sem munkáltatta ki a bíróság az alperessel, hogy havi bontásban milyen %-os mértékű a változó kamat.

A Hpt. 210. §-a rögzíti, hogy melyek azok a szerződési elemek, amelyeknek a szerződésben való rögzítése kötelező. Az alperes nyilatkozatában valójában elismerte, hogy a kölcsön után haszonként veszi el a folyamatosan emelkedő árfolyam-különbözetet, mert az a kamatban megjelenő haszna, ami a szerződésben megjelölt 9,49 %-kal szemben 110%. Erre vonatkozó tájékoztatás azonban nem állapítható meg. A tájékoztatásból nem derült ki, hogy kamatként fogja a tőke után felszámítani az alperes az árfolyam emelkedést.

A Hpt. 213. §-a értelmében semmis a szerződés, ha nem tüntetik fel benne a kamat éves százalékos mértékét.

A felperes utalt a Kúria Konzultációs Testületének 2019. április 10-i állásfoglalására, amely értelmében nem terheli a fogyasztót az árfolyamkockázat, ha a tájékoztatás tartalmát csak kikövetkeztetni lehet több rendelkezés együttes értelmezéséből. A Testület szerint a bíróságnak nem szabad a fogyasztóval szemben túlzottan magas elvárhatósági mércét érvényesíteni, figyelemmel az információs egyensúly hiányára. Nem értékelhető a fogyasztó terhére, ha azért nem kért tájékoztatást, mert a szövegük bonyolultsága folytán nem ismerhette fel az egyes rendelkezések összefüggéseit, jelentőségét.

Kifogásolta a felperes, hogy a törvényszék semmilyen bizonyítási eljárást nem folytatott le, csupán saját nyelvtani értelmezése alapján vizsgálta a szerződés IV. 3. pontját, anélkül, hogy feltárta volna a szerződéskötés körülményeit és a Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatását megtette volna. Az ítélet megsértette a Pp. 3. §-át, a 164. §-át, a Hpt. 213. § (1) bekezdés c./ pontját, a DH1 törvény 4. §-át.

Az alperes az ÁSZF III. 2. 1. pontja alapján változó kamat összefoglaló néven különböző jogcímenek további kamatkövetelést is érvényesít, ezek mögé bújtatva terheli ki az árfolyam-különbözetet, amelyre nézve a tájékoztatás nem volt sem világos, sem pedig érthető

A felperes fenntartotta azon álláspontját, hogy kamatként az alperes nem terhelhette a felperesre az árfolyamváltozás következményeit.

A kereset tárgyát képező kikötések nem felelnek meg a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében foglaltaknak.

A 2/2014. PJE 1. pontja ellenére alaptalanul vonta meg a felperestől a szabad bizonyítási eljáráshoz való jogot a törvényszék. A le sem folytatott bizonyítás eredménytelenségét nem lehet a felperes terhére értékelni.

A tájékoztatás tartalmilag nem elégíti ki az alperestől, mint professzionális pénzügyi intézménytől elvárható tájékoztatással szemben támasztott követelményeket. A szerződés IV. 3. pontjában meghatározott fokozott kockázattól eltérően a gépjármű kereskedés ellentétes tájékoztatást adott, a kockázatot elbagatellizálta. A felperes nem került olyan helyzetbe, hogy megalapozottan tudjon dönten a kötelezettségvállalása tekintetében.

A kifejtettek értelmében a felperes elsődleges hivatkozása szerint a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésébe ütköző, ezért a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján semmis a támadott szerződéses feltétel.

Másodlagosan a Ptk. 209. § (1) és (4) bekezdése szerint tisztességtelen a kikötés.

Az EUB C-51/2017. sz. ítélete értelmében a tájékoztatásnak a szerződés megkötése előtt, kellő időben kell megtörténnie, a tájékoztatás körében a nemzeti bírónak hivatalból is vizsgálnia kell a kikötés tisztességtelenségét. Az EUB ítélet rögzíti a kockázatfeltáró nyilatkozat megkívánt tartalmát is. Akkor biztosított csak a felperes tisztességes eljáráshoz való joga (fair trial), ha a bíróság alkalmazza ezt a kötelező érvényű ítéletet.

Az ítélet 74. pontjával szemben az okiratok nem tartalmazzák a forint súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztő részletekre gyakorolt hatását.

A 75. ponttal szemben a szerződés nem tartalmazza, hogy a szerződés teljesítése gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat a felperes számára.

A 76. ponttal szemben a szerződést a felperes nem kellő időben kapta meg, így nem volt lehetősége, hogy alaposan át tudja értékelni a kockázatokat.

A 78. pontban foglaltakkal szemben a tájékoztatás átolvasása alapján a felperes képtelen volt felismerni, hogy milyen gazdasági következményekkel jár a pénzügyi kötelezettségeinek teljesíthetőségére a forint leértékelődése.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását kérte.

Álláspontja szerint a fellebbezésben foglaltakkal szemben az elsőfokú bíróság elbírálta a kereseti kérelmeket, döntésének megfelelő és részletes indokait is kifejtette.

Hangsúlyozta, hogy a tájékoztatásnak köszönhetően a felperes pontosan tisztában volt azzal, hogy a futamidő során az árfolyam-változások elsődlegességéből fakadó fizetési kötelezettség őt fogja

terhelni. A tájékoztatás nem csupán az árfolyamváltozás esetleges negatív hatásaira hívta fel a figyelmet, de tájékoztatott a pénzpiaci kamatok esetleges negatív hatásainak lehetőségére is.

A felek az ÁSZF rendelkezéseiben meghatározták a kamat megbontását, továbbá azt is, hogy a kamatot alkotó alapkamat és a változó kamat tartalmát miként határozzák meg. Rögzítették, hogy a szerződéskötés időpontjában a változó kamat mértéke 0 Ft, a későbbi részletek során pedig annak mértéke olyan tételektől függ, melyek változása, illetőleg a változás mértéke előre nem meghatározható, adott esetben pedig a változás mértéke 0 Ft, vagy negatív előjelű. A változó tényezők egyike az irányadó kamatláb mértéke, míg a másik tényező az árfolyamváltozás mértéke.

Nem csupán az került a szerződésben rögzítésre, hogy az árfolyamváltozás esetleges hatásait a felperes fogja viselni, de megállapodtak a felek abban is, hogy az árfolyamváltozás esetleges következményei a változó kamatban kerülnek kiterhelésre. A változó kamat mértékét az árfolyamváltozás hatásai is befolyásolták, a felperes tehát a felek megállapodása alapján a változó kamat számaiban viselte ezt a kockázatot. Az elsőfokú eljárás során csatolt alperesi táblázat értelmében az irányadó kamatláb változása a futamidő végéig döntő részben negatív irányban módosította a változó kamat mértékét.

Változó kamat előre való meghatározása a változó tényezőknek köszönhetően fogalmilag kizárt. A változó kamat összege azonban a szerződés rendelkezései alapján pontosan meghatározható.

Hangsúlyozta az alperes, hogy a felek röviddel a szerződéskötés után fix törlesztésű deviza alapú kölcsönre módosították a szerződést. Az ÁSZF mind a változó törlesztés, mind pedig a fix törlesztés esetére meghatározza a kamat megbontását, és azt is, hogy a kamatot alkotó alapkamat és változó kamat miből tevődik össze, az miként határozható meg.

Az ÁSZF III. 1. 3. pontja értelmében az ügyleti kamat csak az alapkamatot tartalmazza, a futamidő végén kiterhelésre kerülő változó kamatot nem.

Az alperes álláspontja szerint a szerződés tartalma a fellebbezésben foglaltakkal szemben egyértelműen megfelel a Kúria konzultációs testülete által meghatározott kritériumoknak.

Az alperesnek írásban kellett eleget tennie a tájékoztatási kötelezettségnek, a kockázatfeltáró nyilatkozatot nem kellett külön okiratba foglalnia. A tájékoztatás kiterjedt arra is, hogy az árfolyamváltozás kockázata a változó kamatban jelenik meg. A devizaalapúság is több helyen megjelenik a szerződésben.

Hangsúlyozta, hogy az ÁSZF jól elkülönülten tartalmazza a jogviszonyra irányadó általános szabályokat, a deviza alapú ügyletekre vonatkozó általános rendelkezéseket, továbbá a változó, vagy fix törlesztésű ügyletekre vonatkozó definíciókat. Az irányadó rendelkezések egyértelműen meghatározzák az ügyleti kamat, az alapkamat, a változó kamat számítási módját, az árfolyamok meghatározását, fogalmát.

Kifejtette, hogy az árfolyam-változásból eredő kamat nem más, mint az árfolyamváltozás hatásainak figyelembevétele a felperes felé forintban kiterhelt összegek körében.

A felperes az alperes fellebbezési ellenkérelmével kapcsolatosan mindenekelőtt kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet közbenső ítélettel változtassa meg, állapítsa meg a támadott kikötések érvénytelenségét azzal, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményei körében a megfelelő elszámolás érdekében az elsőfokú bíróságot utasítsa további eljárás lefolytatására. Az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő kikötés tisztességtelen, így a teljes szerződés érvényessége megdől.

Fenntartotta, hogy a felperest nem tájékoztatták arról, hogy árfolyam-különbözetet változó kamat formájában kell fizetnie, erre tekintettel a szerződésben rögzített ügyleti kamat a futamidő alatt változik, a végtelenbe emelkedő árfolyamváltozáshoz fog igazodni. Az alperes a DH2 törvény

szerinti elszámolásban változó kamat helyett ténylegesen árfolyamváltozásként számolta el a szerződéstől eltérő változó kamatot.

A Hpt. 210. § (2) bekezdése értelmében a kamat tekintetében az egyedi szerződésben kell megállapodni.

Az alperes tájékoztatásából nem derül ki, hogy a kölcsöntőke után változó kamatként fogja az árfolyamemelkedést felszámítani.

Fenntartotta azt is, hogy a változó kamatra vonatkozó kikötések értelmét, a rendelkezések összefüggéseit, jelentőségüket a szöveg bonyolultsága folytán nem ismerhette fel.

A felperes fellebbezése az alábbiak szerint nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a per eldöntéséhez szükséges körben lefolytatta a bizonyítási eljárást, a törvényszék által megállapított tényállás helyes.

Az elsőfokú bíróság a döntését a Pp. 213. §. (1) bekezdésben foglalt - a módosított kereseti kérelem által kijelölt - keretek között hozta meg, a Pp. 221. §. (1) bekezdésében foglalt indokolási kötelezettségének - a felperesi fellebbezésben foglaltakkal szemben - eleget tett, ítélete indokairól a szükséges mértékben és részletességgel számot adott. Ezen túlmenően sem állapítható meg a törvényszék eljárását tekintve olyan eljárási szabálysértés, mely az elsőfokú eljárás megismétlésére indokot adna, ekként a hatályon kívül helyezésre irányuló fellebbezési kérelem nem alapos.

Az elsőfokú ítéleti döntést - indokaira is kiterjedően - az ítéletábra az alábbiak szerint osztotta.

Az ítéletábra mindenekelőtt kiemeli, hogy iratellenes az a fellebbezési hivatkozás, hogy a szerződés a kamat éves százalékos mértékét nem tartalmazza. Nem sérti tehát a szerződés a Hpt. 213. §. (1) bekezdés c/ pontjában foglalt követelményt, ekként nem semmis.

Utal arra is, hogy a Hpt. 203. § (6) bekezdése és (7) bekezdés a) pontja szerinti tájékoztatási kötelezettség pénzügyi intézmény általi megsértése - ezirányú jogszabályi rendelkezés hiányában - nem alkalmas önmagában a szerződés jogszabályba ütközésen alapuló semmissége (Ptk. 200. §. (2) bekezdés) megállapításának megalapozására.

Amennyiben a Ptk. 205. § (3) bekezdése, valamint a Hpt. 203. § (6) bekezdése és (7) bekezdés a) pontja szerinti tájékoztatási kötelezettségének a pénzügyi intézmény nem, illetve nem megfelelő tartalommal tesz eleget, és ezáltal az árfolyamváltozás kockázatát a felperesre terhelő szerződéses kikötés a fogyasztó számára nem minősül világosnak és érthetőnek, úgy a Ptk. 209. § (5) bekezdése értelmében - bár a főszolgáltatást megállapító rendelkezés körébe tartozik - helye van a kikötés tisztességtelensége érdemi vizsgálatának.

Az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződéses rendelkezés érvénytelenségének vizsgálata - az árfolyamkockázatról való megfelelő tájékoztatás alaki és tartalmi kritériumai - körében a 6/2013. PJE és a 2/2014. PJE (elsőfokú ítéletben is idézett) megállapításain túl az ítéletábra az alábbiakra volt figyelemmel.

Az EUB C-51/17. számú határozatában kifejtettek szerint az a követelmény, mely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, nem korlátozható azok kizárólag alaki és nyelvtani szempontból való érthetőségére (73. pont). A pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak, és e tájékoztatásnak ki kell terjednie legalább a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztő részletekre gyakorolt hatására (74. pont). A

kölcsönfelvevőnek egyrészt világos tájékoztatást kell kapnia arról, hogy a devizaalapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik azon devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották. Másrészt a banknak fel kell hívnia a figyelmet az átváltási árfolyam lehetséges változásaira és a devizában felvett kölcsönrel összefüggő kockázatokra (75. pont). A fogyasztó számára ténylegesen lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a szerződés összes feltételét megismerhesse, a szerződési feltételekről és a szerződéskötés következményeiről a szerződés megkötése előtt időben nyújtott tájékoztatás alapvető jelentőségű a fogyasztó számára annak eldöntéséhez, hogy szándékában áll-e az eladó vagy a szolgáltató által előzetesen meghatározott feltételeket elfogadva szerződéses kapcsolatba lépni. (76. pont).

Az EUB ítélete szerint az a követelmény, amely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, arra kötelezi a pénzügyi intézményeket, hogy elegendő tájékoztatást nyújtsanak a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. E tekintetben e követelmény magában foglalja, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit is. (78. pont).

Az EUB C-186/16. számú ítélete (ún. Andriciu ügy) szerint egy szerződési feltétel tisztességtelen jellege az érintett szerződés megkötésének időpontjához viszonyítva értékelendő, figyelemmel azon körülményekre, amelyekről a feleknek a szerződéskötés időpontjában tudomása lehetett.

Az EUB C-76/2010. számú (ún. Pohotovost s.r.o.) ügyben hozott döntése szerint a tisztességtelenség vizsgálatánál a szerződés megkötésének időpontjában fennálló, a szerződés megkötését kísérő összes körülményt figyelembe kell venni (60. pont).

Az EUB C-227/18. sz. döntése szerint amennyiben a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről tájékoztatták, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit is, és a kölcsönfelvevő rendelkezésére bocsátott teljes összeg és a törlesztő részletek összege egyértelműen meghatározható, úgy a világos és érthető megfogalmazás követelményének megfelel az a devizaalapú kölcsönszerződés, amelyik olyan feltételt tartalmaz, amely úgy terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy nem figyelmezteti kifejezetten arra, hogy az árfolyamváltozásnak nem nincs felső határa, és amely csak tájékoztató jelleggel említi meg a kölcsön devizában kifejezett összegét és a törlesztőrészletek nemzeti fizetőeszközben kifejezett összegét

A 6/2013. PJE 3. pontja értelmében a pénzügyi intézményt jogszabály alapján terhelő tájékoztatási kötelezettségnek ki kell terjednie az árfolyamváltozás lehetőségére, és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztő részletekre. A tájékoztatási kötelezettség nem terjed ki az árfolyamváltozás mértékére.

A per tárgyát képező szerződés IV.3. pontjában foglalt kikötés értékelésével az ítéletábra az alábbiakat állapította meg.

A rendelkezés felhívja a figyelmet arra, hogy deviza árfolyama a kölcsön futamideje alatt bármikor változhat, mégpedig előre meg nem becsülhető gyakorisággal, előre meg nem becsülhető irányban és mértékben. Tartalmazza, hogy kedvezőtlen esetben - tehát amennyiben a forint árfolyama gyengül - akár jelentős mértékben megnövekedhet mind a tőketartozás, mind a törlesztőrészlet forintban számított összege, illetve fix törlesztésű devizaalapú kölcsön esetén a kölcsön futamideje. Tájékoztatást nyújt arról, hogy további kockázatot jelent, hogy a deviza árfolyamváltozásától függetlenül, a kölcsön devizanemére irányadó nemzetközi pénzüpiaci kamatok is változhatnak és a változás a forintkamatok változásával ellentétes irányú is lehet.

A kikötés értelmében kedvezőtlen irányú kamatváltozás az árfolyam változatlansága esetén önmagában is növelheti a törlesztőrészletek összegét, illetve fix törlesztésű deviza alapú kölcsön esetén a kölcsön futamidejét, ugyanakkor az árfolyam és a kamat bármilyen irányú változása akár együttesen is bekövetkezhet, ami kedvezőtlen esetben a Ft-ban számított adósságterhek kumulatív növekedését eredményezheti.

Az ítéltábla álláspontja szerint a kikötésből egyértelműen kitűnik, hogy a forint-árfolyam gyengülése esetén a devizában megállapított **tőketartozás**, illetve a **törlesztő részletek** forintban megfizetendő ellenértéke, továbbá a **kölcsön futamideje** akár **jelentős mértékben** is növekedhet. Egyértelmű a rendelkezés tekintetében is, hogy a kockázat vagyoni kihatásait **teljes mértékben a fogyasztó viseli**, tehát az ezirányú felelőssége nem korlátozott. A jelentős mértékű emelkedés az ítéltábla álláspontja szerint mindenképpen magában hordozza és kifejezi a többszörösére emelkedés jelentést is.

Kiterjed a tájékoztatás a kedvezőtlen irányú **pénzüpiaci kamatváltozásnak** az adósságteher **jelentős**, akár az árfolyamváltozástól független, de akár azzal együtt érvényesülő - kumulatív jellegű - növekedésében megnyilvánuló **kihátására** is.

A tájékoztatás alapján az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó az ítéltábla álláspontja szerint alappal nem gondolhatta, hogy a kockázat nem valós, vagy az legfeljebb korlátozott mértékben terhelné az adósságot. Ilyen körülményekre a tájékoztatás egyáltalán nem utal. A hitelügyintéző által a fentiektől eltérő tartalommal adott tájékoztatásra a felperes ugyan hivatkozott, de ezen állítása az elsőfokú bíróság helyes mérlegelésén alapuló megállapításának megfelelően bizonyítatlan maradt.

A fenti tartalmú részletes tájékoztatásból egyértelműen kitűnik az is, hogy az árfolyam-, illetőleg a pénzüpiaci kamat változásából eredő többletterhek elszámolása fix törlesztésű deviza alapú kölcsön esetén a futamidő növekedésével valósul meg.

A Kúria Konzultációs Testülete 2019. április 10-i üléséről készült emlékeztetője 4. pontjára utalással az ítéltábla kiemeli, hogy a perbeli esetben az árfolyamkockázat viselésével kapcsolatos releváns körülmények nem csupán kikövetkeztethetőek, hanem azokat az árfolyamkockázat következményeit a fogyasztóra terhelő szerződésnek a kifejezetten ezzel kapcsolatos tájékoztatásra irányuló kikötése tartalmazza, mégpedig a megfelelő részletességgel és tartalommal, világosan, átláthatóan.

Elegendő, ha az árfolyamkockázatot a fogyasztóra terhelő kikötés körében a pénzintézet a tipizált - az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos - fogyasztó számára a fenti alapvető jelentőségű kérdések tekintetében világos, átlátható tájékoztatást nyújt. Az, hogy az elszámolás ennek keretében pontosan miként, milyen - az ÁSZF III. 7. 2. pontjának alpontjaiban rögzített - pénzügyi technikával, illetve milyen - az ÁSZF III. pontjában rögzített - definíciók, fogalommeghatározások, elnevezések mentén, az ott meghatározott számítási mód alkalmazásával - akár változó kamatként - történik és mindez - ahogy azt a törvényszék helyesen kifejtette - már a

pénzügyi ismeretekkel nem rendelkező fogyasztó számára nehezen követhető, a per tárgyát képező kikötés átláthatóságának, közérthetőségének, világosságának megítélése tekintetében nem releváns.

Mindezek alapján az ítéletábra úgy foglalt állást, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatást tartalmazó szerződéses kikötés megfelel a világosság, érthetőség, közérthetőség fentebb írt kívánalmainak, szükséges és egyben elegendő mértékben kiterjed az árfolyamkockázat alapvető közgazdasági összefüggéseire is, elegendő információval szolgál ahhoz, hogy a fogyasztó tájékozott és megalapozott döntést hozhasson arról, hogy a szerződéskötéskor kedvező kamatfeltételek ellenében felelősséggel vállalja az árfolyam-változásból eredő kockázat viselését. A kifejtettre tekintettel az árfolyamkockázatot a fogyasztókra telepítő rendelkezésnek - mint a főszolgáltatás körébe tartozó rendelkezésnek - a tisztességtelensége a perbeli esetben érdemben nem vizsgálható.

A fentiekre figyelemmel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta, az eredménytelenül fellebbező felperest pedig a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes javára az - Áfát is magában foglaló - ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség, az állam javára pedig a feljegyzett fellebbezési illeték megfizetésére.

Győr, 2019. szeptember 19.

Dr. Lezsák József sk.
a tanács elnöke

Dr. Maurer Ádám sk.
előadó bíró

Dr. Mészáros Zsolt sk.
bíró